

השינויים הפדגוגיים בתי הספר האוסטרליים בעת פנדמיה COVID-19

באוסטרליה, סגירת בתי הספר החלה בסוף מרס 2020, לאחר שורת הגבלות חמורות המכוונות למניעת התקהלות. אולם, ראש הממשלה הדגיש, כי למרות הסגירה, החינוך חייב להימשך. עמדה זו קיבלה תמיכה גם מצד מקבלי ההחלטות בתחום החינוך בדרגות שונות והוחלט לעבור לדגם למידה שהוגדר כ"למידה מהבית".

מונח זה מתייחס למגוון של שיטות למידה שיושמו על ידי בתי הספר והמורים. שיטות הלמידה הללו כללו למידה מקוונת, למידה עצמית על פי החומר שהוכן מראש, שיעורים ששודרו בטלוויזיה, ושילוב ביניהם. המעבר דרש עיצוב מחדש של חומרי למידה ומשאבים, תכנון פעילויות למידה ופיתוח משימות עבור למידה עצמית או למידה מודרכת על ידי הורים. תשומת-לב מיוחדת הופנתה לתפקיד ההורים במהלך הלמידה. הורים קיבלו הנחיות כיצד לאפשר ריכוז תשומת הלב של הילדים בלמידה, למנוע הפרעות, לספק מרחבי למידה ולדאוג לביטחון אינטרנטי של הילדים. לעיתים הורים התבקשו גם לוודא ביצוע שיעורי בית ומטלות לימודיות. מאמץ מיוחד נעשה על מנת להתגבר על אי השוויון הדיגיטלי: הופנו משאבים להענקת כלים דיגיטליים לתלמידים מאוכלוסיות מוחלשות וממשפחות שחסר להם חיבור לאינטרנט בבית. השינויים העיקריים כללו:

- דרכים חדשות של העברת החומר.
- תוכן השיעור הותאם לסביבה המקוונת.
- שינוי בתפקיד המורה, צורך בפיתוח מיומנויות הוראה דיגיטלית ופיתוח חומרי למידה דיגיטליים.
- שינוי בתפקיד הלומד. דגש מיוחד על יעילות עצמית במהלך הלמידה ועל השתתפות בפלטפורמות למידה מקוונות.
- הרחבת תפקיד ההורים: תמיכה, פיקוח וויסות במהלך הלמידה.
- אסטרטגיות אוריינות רב-ממדית (כגון שילוב בין טקסט לדמויות ויזואליות) לשם קידום אינטראקציות יעילות בקרב התלמידים ובין תלמידים למורים.

יש לציין כי מעבר לדגם הלמידה התבסס על הרכיבים העיקריים של החינוך באוסטרליה:

- הכרה בתפקידו המרכזי של המורה בהצלחת המעבר ובחינוך התלמידים; הדגש היה על שילוב בין מקצועיות לאכפתיות ולדאגה לתלמיד.
- דגש על למידה משמעותית ולא על הערכה סטנדרטית (מבחני הערכה לאומיים בוטלו על מנת להתמקד בביצוע הלמידה עצמה).
- הכרה בבית כמקום למידה עיקרי והפניית המשאבים לסיוע לאוכלוסיות מוחלשות.

ניתן לומר, כי הפנדמיה העניקה אפשרות נדירה לעיצוב מחדש של הפדגוגיה, אך ההזדמנות הזאת לא מומשה במלואה ולמעשה אף הוחמצה. האתגר היה להפוך את המשאבים המשפחתיים והקהילתיים ואת ההון התרבותי של התלמידים למשאב למידה מרכזי. לשם כך היה חשוב לקשר בין הידע הבית ספרי לפרקטיקות משפחתיות וקהילתיות ולבנות ידע משותף על סמך ערכים משותפים, תוך מעבר התלמידים מקולטי ידע פסיביים לשותפים פעילים ושווי ערך בעיצוב הידע מתוך הפרקטיקות התרבותיות שלהם. להורים ניתן תפקיד משמעותי כמתווכים המסייעים

בהתמודדות עם הפער בין ידע המורים לידע הקהילתי, בין התרבות הדומיננטית להון התרבותי שלהם. הוצע לראות בקהילה "קרן ידע" - קרן הכוללת פרקטיקות לשוניות, יחסים חברתיים, ידע תרבותי, נרטיב מקומי ואסטרטגיות לביצוע מעשי. המונח "קרן ידע" נועד לצמצם את הפער שבין בית הספר לסביבה שבה גדלים התלמידים, להכיר בהם כסוכנים חברתיים ותרבותיים המנהלים משא ומתן לגיטימי עם בעלי הידע הבית ספרי במהלך כינון ידע משותף. לשם כך, הוצע להוסיף ידע תרבותי ופרקטיקות משפחתיות למערכת הלימודים הבית ספרית.

המעבר הכפוי ללמידה מהבית עשוי היה לחזק את התפיסה המתוארת לעיל של הפיכת הבית למרחב ההון התרבותי הייחודי, למקור הלמידה ולבניית הקשר בינו לבין הקהילה ובית הספר כמרחבי למידה. שינוי פדגוגי זה הוצע עוד בטרם פרוץ הפנדמיה. לשם כך הוצע להשתמש במגוון אסטרטגיות פדגוגיות, כמו למידה מבוססת משחק ושימוש בנרטיב משפחתי לפיתוח פדגוגיה המבוססת על החוויות התרבותיות של התלמידים. אכן, המעבר ללמידה מקוונת מהבית אפשר להאיר את חשיבות הבית כמרחב ללמידה משמעותית, זאת במקום הדגש הניאו-ליברלי על ההערכה הסטנדרטית שאיבדה ערך בעת החירום.

בפועל, הפוטנציאל הטמון במעבר ללמידה מהבית לא מומש. במקרים רבים, תוכן השינויים כמעט שלא השתנה ולא נעשתה התאמה לסביבת הלימודים המקוונת; לא נעשו מאמצים לערב הורים ולתמוך בהם בתפקידם החדש ולא הוענקה תמיכה מספקת למשפחות השייכות לקבוצות המיעוט. הדבר פגע קשות בלמידה. אולם, ניתן עוד לבצע את המעבר הפדגוגי שיהיה מקוון לא רק למתן מענה מידי לעת חירום אלא לפיתוח מערכת החינוך בתקופה שלאחר הפנדמיה. על המעבר הפדגוגי להתבסס על החזון המשותף שבין גורמים פדגוגיים למורים ולגורמים קהילתיים באמצעות ניהול משא ומתן על תוכניות הלימודים ועל דרכי הלמידה שיאפשרו לתת ביטוי לקולות מגוונים. זאת, על בסיס הקישוריות המקוונת בין מרחבי למידה שונים לאחר הפנדמיה. חינוך חדש זה אמור לשים דגש מיוחד על למידה בין-דורית, על פרקטיקות של השתתפות ועל מתן ביטוי להון תרבותי מגוון.

התקציר מבוסס על המאמר :

Ng, C., & Renshaw, P. (2020). Transforming pedagogies in Australian schools amid the COVID-19 pandemic: An activity theoretic reflection. *Best Evid Chin Edu*, 5(2), 635-648.